

Borislav Grgin

Modruš između kneževa Frankapana, Osmanlija i kraljevskih vlasti, 1458–1526.

U radu se, temeljem uvida u relevantnu literaturu i izvore, pokušalo rekonstruirati ulogu i važnost Modruša u sklopu odnosa najmoćnije kasnosrednjovjekovne hrvatske velikaške obitelji Frankapana, poglavito kneževa Stjepana i sina mu Bernardina, sa središnjim vlastima u Budimu. Obrađeno je razdoblje vladavine posljednje trojice ugarsko–hrvatskih kraljeva, Matijaša Korvina (1458–1490), Vladislava II. Jagelovića (1490–1516) i Ludovika II. Jagelovića (1516–1526). Pozornost se posvetila i ulozi Osmanlija na modruškom području u promatranom razdoblju.

Ključne riječi: Stjepan Frankapan, Bernardin Frankapan, Modruš, Matijaš Korvin, Jagelovići, Ogulin

Kada putnici novom autocestom od Zagreba do Splita prođu nedaleko Modruša, samo će malobrojni zapaziti ruševine utvrde na obližnjem brdu, a tek možda svaki tisućiti od njih znat će o čemu se točno radi. Ime Modruša, kao i desetaka drugih važnih povijesnih lokaliteta na području nekadašnje srednjovjekovne Hrvatske, za većinu putnika predstavlja tek jedan od egzotičnih toponima na putu za osvježanje u Jadranu, ili na poslovne sastanke pod svjetlima hrvatske metropole. Kao i ostali slični lokaliteti, zaslugom nesklonih povijesnih okolnosti, ali ponajviše naše vlastite nebrige, neznanja i nezainteresiranosti za stvarne sadržaje nacionalne kulturne baštine i biljege identiteta koji izlaze iz okvira deklarativnoga, prigodnoga i nazdravičarskoga patriotizma, danas je Modruš na karti kolektivne memorije Hrvata gotovo u potpunosti bijela mrlja. A ne bi trebalo biti tako, jer je Modruš i te kako mnogo značio Hrvatskoj i Hrvatima.

Kasni srednji vijek, odnosno posljednje stoljeće srednjovjekovnoga Ugarsko–Hrvatskoga kraljevstva, predstavljali su zlatno doba modruške povijesti, kada

su uloga i značaj Modruša nadilazili lokalne i regionalne okvire. Istodobno, posljednja desetljeća srednjega vijeka označila su i početak teških vremena nevolja i krize koja su Modrušu, krajem promatranoga razdoblja, umnogome umanjila iznimnost koju je ranije uživao i odvela ga putem postupne marginalizacije iz koje se, nažalost, do danas nije u potpunosti pronašao izlaz.

Kneževski rod Frankapana, najmoćnija kasnosrednjovjekovna hrvatska velikaška obitelj, bila je gospodar Modruša u promatranom razdoblju, ali su vanjski izazovi njihovom gospodstvu iz godine u godinu bivali sve veći. Početkom ovoga razdoblja, u vrijeme kada je Kraljevstvom upravljao gubernator Janko Hunjadi, za malodobnosti kralja Ladislava V., posmrčeta Habsburgovca, kneževi Frankapani su na sastanku upravo u Modrušu, 1449. godine, izvršili podjelu svih svojih posjeda među braćom, želeći učvrstiti položaj u nesigurnim vremenima koja su se naslućivala.¹ Podjelom je uspostavljeno osam teritorijaliziranih grana kneževske obitelji. Modruš i Tržan su, prema podjeli, pripali knezu Stjepanu Frankapanu, ali razmirice među kneževima nisu navedenom podjelom prestale. Knezu Stjepanu usprotivio se nećak Juraj koji je inzistirao da Modruš, kao najstarija obiteljska stečevina, pripadne najstarijemu bratu Nikoli. No, Nikolina podrška Stjepanu spor je ubrzo učinila bespredmetnim. U desetljeću nakon modruške podjele, knez Stjepan se profilirao u neosporno najmoćnijega i najvažnijega među braćom, a nakon 1456. aktivno se uključio i u borbu za baštinu grofova Celjskih.²

Kada je 1458. na ugarsko-hrvatsko prijestolje zasjeo Matijaš Korvin, započelo je razdoblje jačanja središnjih vlasti te sve veće koncentracije moći u rukama kralja i njegovih dvorjanika. Knez Stjepan Frankapan bio je u početku među najbližim saveznicima novoga kralja, nadajući se vjerojatno i njegovoj potpori u borbi za baštinu Celjskih. O ugledu i važnosti kneza Stjepana govori i činjenica da je bio jedan od glavnih sudionika kraljevoga izaslanstva na kongresu u Mantovi, kojega je 1459. sazvao papa Pio II., s ciljem pokretanja općeuropskoga pohoda pod egidom križarskoga rata protiv Osmanlija. Osim toga, preko svoje supruge Isote d'Este (od 1445.), knez Stjepan bio je u rodbinskim odnosima s dvorovima u Modeni, Ferrari, Milanu i Napulju.³ Nakon povratka iz Mantove, kneza Stjepana i sina mu, tada još malodobnoga Bernardina, kralj Korvin primio je pod posebnu zaštitu.⁴ Ohrabren navedenim uspjesima, knez Stjepan je, najvjerojatnije uz kraljevu privolu, uspio

1 O modruškoj podjeli opširnije vidi: KLAIĆ, 1901, 235; GRGIN, 2002, 81–82.

2 KLAIĆ, 1901, 240–241, 243–244; CUSIN, 1977, 349–354; GRGIN, 2002, 82–83.

3 FRAKNÓI, 1891, 8–12; THALLÓCZY–BARABÁS, 1913, 32; KLAIĆ, 1901, 245, 254; BOGOVIĆ, 1988, 65; GRGIN, 2002, 83–84.

4 THALLÓCZY–BARABÁS, 1913, 36–39, 39–41; KLAIĆ, 1901, 246; GRGIN, 2002, 84.

1460. ishoditi odluku da se sjedište Krbavske biskupije, pod izlikom nesigurnosti zbog osmanlijskih provala i pljački, premjesti iz Udbine (pod vlašću kneževa Kurjakovića) u Modruš. Kneževa nakana je očito bila, stjecanjem statusa biskupijskoga središta, povećati političku i gospodarsku važnost te centralitetnu ulogu njegova Modruša. Pri tom je Stjepan dobro procijenio vrijeme za takvu akciju, stekavši čvrsto zaleđe u kralju, znajući da je Korvin u lošim odnosima s vodećim Kurjakovićima, dok su sigurnosni razlozi (osmanlijska prijetnja Krbavi) dobro došli kao dodatan argument za pritisak.⁵

Reakcija Kurjakovića na odluku o premještanju sjedišta biskupije bila je razmjerna težini udara koji im je takvim postupkom nanesen. Oni su uhitili i držali jedno vrijeme u tamnici samoga biskupa Nikolu Modruškoga.⁶ S načelnoga političkoga motrišta, postupak Kurjakovića bio je jasna poruka i rukavica u lice kako kralju, tako i Frankapanima i papinstvu. No iz činjenice da su biskupa, nakon određenoga vremena, na mnoge intervencije, poglavito s mletačke strane, Krbavski pustili iz pritvora te da je sjedište biskupije i dalje ostalo u Modrušu, vidi se da su Kurjakovići u odmjeravanju političkih snaga izvukli kraći kraj te da nisu imali snage promijeniti tijek za njih nepovoljnih zbivanja.⁷ Pad Bosne pod Osmanlije i dolazak Krbavskih u neposredno osmanlijsko susjedstvo samo su učvrstili provedene promjene te lišili Krbavske i zadnjih nada u povratak na staro stanje.⁸

Može se s priličnom sigurnošću utvrditi da su upravo u razdoblju od 1460. do 1463. moć kneza Stjepana kao i moć i važnost samoga Modruša dostigli vrhunac. Osmanlijsko osvajanje srednjovjekovne Bosne 1463. označilo je početak razdoblja sve većih teškoća i opadanja, kako Modruša tako i modruških kneževa. Ubrzo nakon pada Bosne, Osmanlije su započeli s pljačkama i razaranjima modruškoga područja, što je kneza Stjepana prisililo zatražiti pomoć Venecije, cara Fridrika III. Habsburgovca i Ferrare.⁹ Kneževi odnosi s dvorom također su zapali u krizu. Nakon krunidbe 1464., kralj je Korvin počeo oštrije i bezobzirnije provoditi svoju volju i nametati vlastite interese. Na njegovu je dvoru tada boravio biskup Nikola Modruški u ulozi papina legata. Zbog do kraja nerazjašnjenih okolnosti, povezanih s

5 KLAJČIĆ, 1901, 247; KURELAC, 1988, 126; GRGIN, 2002, 86.

6 U novije vrijeme je o zatočeništvu modruškoga biskupa opširan rad objavio LUKŠIĆ, 2000, 105–171. Autor je novom gradom definitivno potvrdio da se radilo o Nikoli Modruškom.

7 LJUBIĆ, 1891, 224–225; LUKŠIĆ, 2000, 141, 143, 145, 170–171; HRKAČ, 1976, 145–156; KURELAC, 1988, *passim*; GRGIN, 2002, 63–64.

8 U rastućoj osmanlijskoj opasnosti bi i 1462. vjerojatno valjalo tražiti razloge odustajanja Kurjakovića od borbe za biskupiju, za koje je Lukšić ustvrdio da nisu pobliže jasni.

9 GRGIN, 2002, 91.

međunarodnopolitičkim odnosima, kralj je prijetnjama prislio Nikolu da pobjegne u Italiju, odakle se potonji više nikada nije vratio u Hrvatsku. Ovime je nanesen težak udarac i knezu Stjepanu koji je u biskupu Nikoli imao važnoga suradnika i pomagača. Istodobno je kralj knezu jasno pokazao da je postao sve življe zainteresiran za nadzor nad modruškim područjem koje je bilo vitalno za srednjovjekovnu Hrvatsku, zbog strateškoga položaja na glavnoj prometnici kraljevstva prema moru, Zagreb–Senj, kao i na glavnom pravcu osmanlijskih provala prema austrijskim pokrajinama, Istri i Italiji.¹⁰ U promijenjenim okolnostima knez Stjepan se povezao s Venecijom koja ga je 1465. stavila pod zaštitu, pri tom izriječkom navodeći stratešku važnost Modruša za mletačku sigurnost. U idućim godinama do 1469. knez se počeo, zbog obrane od Osmanlija, sve više povezivati i s carem Fridrikom III. Sve navedeno predstavljalo je i jasan izazov kralju Matijašu koji je, prema sačuvanim podatcima, počeo razmišljati o mjerama protiv kneza Stjepana i ostalih Frankapana.¹¹

Krajem šezdesetih godina 15. stoljeća ponovo su se zaredale osmanlijske pljačke i pustošenja Hrvatske, pa je knez Stjepan u takvim okolnostima pokušavao nagovoriti Mlečane na zajedničku protuosmanlijsku akciju s hrvatskim banovima, pri tom posebno naglašavajući stratešku važnost održanja Modruša za sigurnost Republike.¹² Kako su i Stjepanovi posjedi tom prilikom bili opustošeni, Mlečani su zaista poslali određen broj vojnika za pojačanje obrane Modruša. Stjepan je tada još maloljetnoga sina Bernardina po zadatku poslao u Graz, a možda je, što iz izvora nije potpuno jasno, stavio i vlastite posjede pod carsku zaštitu.¹³ U svakom slučaju, takvim ponašanjem Stjepan je dodatno potaknuo kralja Matijaša na izravnu akciju koja je završila oduzimanjem Senja i Vinodola Frankapanima te stvaranjem Senjske kapetanije još iste, 1469. godine.¹⁴

Već 1470. došlo je do smirivanja i knez Stjepan se uspio pomiriti s kraljem Korvinom, vjerojatno se uspješno opravdajući za povezivanje s carem i Mlečanima egzistencijalnom ugroženošću zbog osmanlijskih provala. Knez je od kralja tom prigodom ishodio potvrđnicu za sve svoje posjede.¹⁵ Kako je knez Stjepan ubrzo, zbog pokušaja širenja na neka pogranična područja, došao u sukob s kranjskim

10 MARTIUS NARNIENSIS, 1934, 12–14; KURELAC, 1988, 131–133, 135; GRGIN, 2002, 64–65.

11 NAGY — NYÁRY, 1875, 312, 364–365; KLAIĆ, 1901, 251–252; GRGIN, 2002, 92.

12 NAGY — NYÁRY, 1877, 96–98; LJUBIĆ, 1891, 430–431; GRGIN, 2002, 101–102.

13 NAGY — NYÁRY, 1877, 117–119, 122, 126–129, 132–133; LJUBIĆ, 1891, 447, 453–454; KLAIĆ, 1901, 258; GRGIN, 2002, 102.

14 O zauzimanju Senja i Vinodola vidi opširno GRGIN, 1995, 61–70.

15 NAGY — NYÁRY, 1877, 167–171; GRGIN, 2002, 105.

staležima, potpora kralja bila mu je sve nužnija. Tako su i Stjepan i sin mu Bernardin do smrti kralja Korvina 1490. očuvali, a dijelom i povećali posjede, i to s kraljevom privolom.¹⁶ Knez Stjepan Frankapan umro je 1481. godine, a kao modruški knez naslijedio ga je Bernardin, tada u dobi od 28 godina (umro 1529.).

Kombinirani pritisak kraljevske vlasti i sve razornijih osmanlijskih provala doveo je do toga da su od osamdesetih godina 15. stoljeća Frankapani općenito, pa tako i modruški kneževi, postajali sve više tek jedna u nizu sličnih plemićkih obitelji, gubeći izdvojen položaj kojega su uživali ranije. Modruš i okolica ponovo su se našli na meti osmanlijskih akindžija 1486. godine. U istom desetljeću, nakon smrti biskupa Nikole Modruškoga (1480), izbio je svom snagom spor kralja Matijaša s papom Sikstom IV. oko osobe novoga modruškoga biskupa. U promijenjenim okolnostima, u vrijeme sve izravnijega upletanja kralja u ovaj dio Hrvatske, znakovito je da je knez Stjepan Frankapan u posljednjoj godini svoga života (1480–1481) podržavao Papina kandidata Kristofora Dubrovčanina, a ne kraljeva Antuna Zadranina. Antun je, štoviše, stigao na ovo područje, ali je morao privremeno stolovati u Bužanu. Najvjerojatnije ga je knez Stjepan spriječio stolovati u Modrušu, jer mu to tada više nije bilo u interesu, s obzirom da je patronatsko pravo, koje je ranije uživao modruški knez, prisvojio kralj Matijaš. Unatoč tomu, posljednjih godina kraljeva života izgleda da se išlo prema kompromisu, da bi nakon smrti Antuna Zadranina i kralja Matijaša, Kristofor ipak uspio preuzeti punu vlast kao modruški biskup.¹⁷

O gospodarskom razvoju modruškoga područja za Korvinove vladavine može se doznati poglavito iz podataka o pavlinskom samostanu svetoga Nikole na Gvozdu kraj Modruša, te iz glasovitoga *Modruškoga urbara*. Spomenuti pavlinski samostan imao je posjede razasute diljem srednjovjekovne Hrvatske. Tijekom ovoga razdoblja samostan je svoja zemljišta povećavao što kraljevim, što darivanjima drugih pojedinaca, pa i izvan roda Frankapana, te kupovinom (npr. 1475.),¹⁸ a kao značajan zemljoposjednik naveden je i u *Modruškom urbaru*. Potonji dokument iz 1486. predstavlja najvažniji izvor za poznavanje strukture vlastelinstava srednjovjekovne Hrvatske krajem srednjega vijeka.¹⁹ Urbar se naslanja na stariji spis, tzv. *kladernu*.

16 NAGY — NYÁRY, 1877, 326–329; THALLÓCZY–BARABÁS, 1913, 151–156; GRGIN, 2002, 107–108.

17 O borbi za modrušku biskupsku stolicu vidi opširnije: FRAKNÓI, 1891, 133, 163–164, 283–284; ISTI, 1895, 40–42, 46–48; ŠURMIN, 1898, 304–305; KRASIĆ, 1974–1975, 198; ISTI, 1990, 258–260; NEHRING, 1975, 218–222; BOGOVIĆ, 1988, 72, 74; KURELAC, 1988, 134, bilj. 21; ISTI, 1990, 235, 243, bilj. 27; GRGIN, 2002, 168–170.

18 LOPAŠIĆ, 1894, 41, bilj. 1, 48–49, 69, bilj. 3; GRGIN, 2002, 205.

19 LOPAŠIĆ, 1894, 27–81.

Modruško je vlastelinstvo, prema podacima Urbara, obuhvaćalo 32 naseljena mjesta. Urbar ne navodi podatke o modruškoj varoši, o utvrdi Tržan, šumama, pravima i приходима općina, sudstvu, plaćanju desetine i slično. Nije izvršena podjela na kmetove i slobodnjake, a popis obveza nije dosljedno proveden. Stoga nije ni moguće utvrditi stvarnu gospodarsku snagu i vrijednost toga frankapanskoga posjeda.²⁰ Iz Urbara se jasno vidi da su zbog nesigurnih prilika u posljednjim desetljećima mnogi stanovnici napustili modruško vlastelinstvo, jer je na njemu tada bilo pusto oko 28% seljačkih posjeda, ali je depopulacija već ublažena doseljavanjem oko 7% novih obrađivača. Iz podataka Urbara može se zaključiti i da opustošenost vlastelinstva osmanlijskim provalama nije bila ravnomjerna na svim njegovim dijelovima. Ukupan opseg kmetskih podavanja iz podataka Urbara nije lako izračunati, ali se općenito može reći da on nije bio velik. Urbar je samo jednom naveo biskupska imanja koja njime najvjerojatnije nisu ni bila obuhvaćena, ali se često navode kaptolska imanja te posjedi brojnih crkava i samostana iz Modruša i okolice. U Urbaru su spomenuti kneževi dvorovi u Saborskom, Ličkoj Jesenici, Vitunju i Otoku. Postojala je i bolnica. Knez Bernardin stjecao je prihode i od mjesnih taverni ili oštarija. Od seoskih službenika u urbaru su navedeni španovi ili dvornici.²¹

Nakon smrti kralja Matijaša Korvina i dolaska na prijestolje Vladislava II. Jagelovića, 1490., središnja vlast je znatno oslabjela, a osmanlijske su se provale i pustošenja intenzivirali. Na svom putu nakon pustošenja po Kranjskoj i Štajerskoj, osmanlijska je pljačkaška ekspedicija, predvođena Jakub-pašom, u ljeto 1493. opsjedala Modruš te popalila njegova predgrađa, samostane i crkve.²² Povlačeći se dalje prema Bosni, tu je osmanlijsku vojsku dočekaao na Krbavskom polju hrvatski ban Derenčin u rujnu iste godine, ali je hrvatska vojska doživjela težak poraz. Knez Bernardin bio je, zajedno s malodobnim sinom, jedan od rijetkih koji je preživio bitku. U rujnu 1494. isti je paša s vojskom ponovo osvanuo pod Modrušem, u kojem se utvrdio knez Bernardin. Tom prigodom Osmanlije su knezu izravno uputili ponudu za nagodbom i priznavanjem njihove vrhovne vlasti. Unatoč teškoj situaciji knez je, izgleda na nagovor u Modrušu prisutnoga otočkoga biskupa Vincenta, odbio osmanlijske ponude, uzdajući se u mletačku pomoć.²³

20 TIRONI, 1988, 271–273, 275; GRGIN, 2002, 210–211.

21 LOPAŠIĆ, 1894, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 34, 36, 37, 40, 41, 42, 44, 46, 48–49, 52, 53, 54, 55–58, 59, 59–60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 71, 75, 76, 78, 80; KLAJČ, 1960, 42–43 i bilj. 19; ADAMČEK, 1980, 63, 96; BOGOVIĆ, 1988, 68; TIRONI, 1988, 274–275; GRGIN, 2002, 211–212.

22 ŠURMIN, 1898, 376–378; BOGOVIĆ, 1988, 73; GOLDSTEIN, 1997, 23; GULIN, 1997, 93.

23 KLAJČ, 1980, 239.

Ubrzo nakon toga uspješnoga odolijevanja osmanlijskom pritisku, knez Bernardin stekao je, uspješnom bračnom strategijom, važnoga saveznika. U ožujku 1496. u Modrušu je boravio ban Ivaniš Korvin, izvanbračni sin kralja Matijaša, koji je izgleda upravo tom prigodom oženio Bernardinovu kćer Beatricu.²⁴ Početkom 16. stoljeća, točnije 1504., zabilježeno je da je knez Bernardin za potrebe protuosmanlijske obrane primio iz kraljevske blagajne svotu od tisuću forinti. Početkom jeseni 1509. Osmanlije su ponovo opustošili Bernardinove posjede.²⁵ Iz pisma kneza Bernardina zetu Jurju Brandenburškomu, u rujnu 1511., saznaje se da su tijekom kolovoza iste godine Osmanlije napali Modruš i brojne druge kneževe posjede u regiji, nanijevši tolike štete da je sam knez procijenio kako će mu trebati godine da se od toga oporavi.²⁶ Zajedno s krbavskim knezom Ivanom Karlovićem, Bernardin se ubrzo nakon toga pojavio pred kraljem na dvoru u Budimu, dramatično tražeći pomoć i ukazujući dvoru da će morati sklopiti nagodbu s Osmanlijama ako ne dobiju znatniju pomoć za obranu.²⁷ Podatci o osmanlijskom pustošenju modruškoga kraja zabilježeni su i u travnju 1524. godine.²⁸ Ubrzo nakon toga, knez Bernardin je konačno napustio već gotovo potpuno porušen Modruš i preselio sjedište u nedugo prije toga uređen i dograđen Ogulin. Bio je to početak konačnoga kraja srednjovjekovnoga Modruša.²⁹ U travnju slijedeće, 1525. godine, Osmanlije su u novom prodoru zapalili modrušku utvrdu, odvevši pritom i mnoštvo ljudi u sužanjstvo.³⁰ Time je, neposredno prije Mohačke bitke, označen početak novoga razdoblja modruške povijesti tijekom kojega, nažalost, Modruš do današnjih dana nije uspio vratiti značaj i ulogu koju je imao tijekom kasnoga srednjega vijeka.

24 ISTO, 251.

25 LJUBIĆ, 1876, 108; KLAJČ, 1980, 280, 285.

26 THALLÓCZY–HODINKA, 1903, 24–26; KLAJČ, 1980, 293–294; KRUEK, 1995, 63.

27 LJUBIĆ, 1876, 126; KLAJČ, 1980, 294.

28 ISTO, 394; KRUEK, 1995, 73; MESIĆ, 1996, 325–326.

29 KLAJČ, 1980, 395.

30 MESIĆ, 1996, 338.

Bibliografija

Izvori

- FRAKNÓI (Vilmos), 1891, *Mathiae Corvini Hungariae Regis epistolae ad Romanos Pontifices datae et ab eis acceptae, Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia*, ser. 1, vol. 6, Budapest
- FRAKNÓI (Vilmos), 1895, *Mátyás király levelei: külügyi osztály*, vol. 2., Budapest
- KRASIĆ (Stjepan), 1974–1975, “Regesti pisama generala dominikanskog reda poslanih u Hrvatsku (1392–1600)«, *Arhivski vjesnik*, 17–18, Zagreb
- LOPAŠIĆ (Radoslav), 1894, *Hrvatski urbari Š=Urbaria lingua Croatica conscriptaĆ, Monumenta historico-iuridica Slavorum meridionalium* vol. 5, Zagrabiae
- LJUBIĆ (Šime), 1876, *Commissiones et relationes Venetae I (1433–1527), Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium*, vol. 6, Zagrabiae
- LJUBIĆ (Šime), 1891, *Listine o odnošajih Južnoga Slavenstva i Mletačke Republike*, vol. 10, *Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium*, vol. 22, Zagrabiae
- MARTIUS NARNIENSIS (Galeottus), 1934, *De egregie, sapienter, iocose dictis ac factis Regis Mathiae ad ducem Iohannem eius filium* (ed. Ladislaus Juhász), *Bibliotheca scriptorum Medii recentisque aevorum*, Lipsiae
- NAGY (Iván) — NYÁRY (Albert), 1875, *Magyar diplomacziak emlékek. Mátyás király korából*, vol. 1, Budapest
- NAGY (Iván) — NYÁRY (Albert), 1877, *Magyar diplomacziak emlékek. Mátyás király korából*, vol. 2, Budapest
- ŠURMIN (uro), 1898, *Acta Croatica*, vol. 1., *Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium*, vol. 6., Zagrabiae
- THALLÓCZY (Lajos) — BARABÁS (Samu), 1913, *Codex diplomaticus comitum de Frangepanibus*, vol. 2, *Monumenta Hungariae historica–Diplomataria*, vol. 28, Budapest
- THALLÓCZY (Lajos) — HODINKA (Antal), 1903, *Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum, Monumenta Hungariae historica–Diplomataria*, vol. 31, Budapest

Literatura

- ADAMČEK (Josip), 1980, *Agrarni odnosi u Hrvatskoj od sredine XV do kraja XVII stoljeća*, Zagreb
- BOGOVIĆ (Mile), 1988, »Pomicanje sjedišta Krbavske biskupije od Mateja Maruta do Šimuna Kožičića Benje«, *Krbavska biskupija u srednjem vijeku—zbornik radova znanstvenog simpozija u povodu 800. obljetnice osnutka Krbavske biskupije, održanom u Rijeci 23–24. travnja 1986. godine*, (ur. Mile Bogović), Rijeka–Zagreb, 41–81.
- CUSIN (Fabio), 1977, *Il confine orientale d'Italia nella politica europea del XIV e XV secolo*, 2. izd., Trieste
- FRAKNÓI (Vilmos), 1891, *Mathias Corvinus, König von Ungarn*, Freiburg im Breisgau
- GOLDSTEIN (Ivo), 1997, »Značaj Krbavske bitke 1493. godine u hrvatskoj povijesti«, *Krbavska bitka i njezine posljedice*, (ur. Dragutin Pavličević), Zagreb, 22–27.
- GRGIN (Borislav), 1995, »Senj i Vinodol između kralja Matijaša Korvina, Frankapana i Venecije (1465–1471)«, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 28, Zagreb, 61–70.
- GRGIN (Borislav), 2002, *Počeci rasapa. Kralj Matijaš Korvin i srednjovjekovna Hrvatska*, Zagreb
- GULIN (Ante), 1997, »Krbavsko–modruški kaptol prije i poslije Krbavske bitke«, *Krbavska bitka i njezine posljedice*, (ur. Dragutin Pavličević), Zagreb, 90–95.
- HRKAĆ (Serafin), »Nikola Modruški«, *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine* 2 (1976), br. 3–4, Zagreb, 145–156.
- KLAIĆ (Vjekoslav), 1901, *Krčki knezovi Frankapani. Od najstarijih vremena do gubitka otoka Krka* 1, Zagreb
- KLAIĆ (Vjekoslav), 1980, *Povijest Hrvata*, sv. 4, 3. izd., Zagreb
- KLAIĆ (Nada), 1960, »O razvitku feudalne rente u Hrvatskoj i Slavoniji u XV. i XVI. stoljeću«, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Odsjek za povijest* 3, Zagreb, 39–61.
- KRASIĆ (Stjepan), 1990, »Uloga hrvatskih dominikanaca u kulturnim planovima kralja Matije Korvina«, *Dani hvarskog kazališta, Hrvatski humanizam–Janus Pannonius*, vol. 16, (ur. Marko Fotez i dr.), Split, 247–271.
- KRUHEK (Milan), 1995, *Krajiške utvrde i obrana hrvatskog kraljevstva tijekom 16. stoljeća*, Zagreb

- KURELAC (Miroslav), 1988, »Nikola Modruški (1427–1480). Životni put i djelo«, *Krbavska biskupija u srednjem vijeku–zbornik radova znanstvenog simpozija u povodu 800. obljetnice osnutka Krbavske biskupije, održanom u Rijeci 23–24. travnja 1986. godine*, (ur. Mile Bogović), Rijeka–Zagreb, 123–142.
- KURELAC (Miroslav), 1990, »Ivan Vitez od Sredne i Jan Panonije (Ivan Česmički) između anarhije i tiranije«, *Dani hvarskog kazališta, Hrvatski humanizam–Janus Pannonius*, vol. 16., (ur. Marko Fotez i dr.), Split, 222–246.
- LUKŠIĆ (Mislav Elvis), 2000, »Zatočeništvo Nikole Modruškoga kod Krbavskih knezova g. 1462.«, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 42, Zadar, 105–171.
- MESIĆ (Matija), 1996, *Hrvati na izmaku srednjega vijeka. Izabrane rasprave*, Slavon-ski Brod
- NEHRING (Karl), 1975, *Matthias Corvinus, Kaiser Friedrich III und das Reich. Zum hunyadisch–habsburgischen Gegensatz in Donaauraum*, München
- TIRONI (Ivan), 1988, »Pet stotina ljeta modruškog urbara (1486–1986)«, *Krbavska biskupija u srednjem vijeku–zbornik radova znanstvenog simpozija u povodu 800. obljetnice osnutka Krbavske biskupije, održanom u Rijeci 23–24. travnja 1986. godine*, (ur. Mile Bogović), Rijeka–Zagreb, 271–275.

Summary

The golden age of Modruš occurred in the late middle ages when the town's role and significance surpassed the local and regional borders. At the same time, the last decades of the Middle Ages also marked the beginning of difficulties and crises which at the end of the period largely reduced the significance the town had had and paved the way for its marginalisation. It was exactly in Modruš that the Frankopan princes convened in 1449 and divided all their estates among the brothers, resulting in eight territorial branches of the princely family. According to the division, Modruš and Tržan belonged to Prince Stjepan Frankopan. He was in the beginning one of the closest allies of the newly elected king Matthias Corvinus. Prince Stjepan succeeded in obtaining the permission to move the seat of the diocese of Krbava from Udbine to Modruš under the excuse of insecurity due to the Ottoman invasions and looting. The period from 1460 to 1463 witnessed the culmination of power of Prince Stjepan, as well as the power and importance of the very Modruš. The Ottoman invasion of medieval Bosnia in 1463 marked the beginning of growing difficulties and the decline of both Modruš and the princes of Modruš. The pressure by the central regal authority alongside the increasingly devastating Ottoman incursions lead to a situation in which the Frankopans were from the 1480s increasingly reduced to just another family in a long line of aristocratic families who lost their privileged position they had enjoyed.

After the death of Matthias Corvinus and Vladislav II Jagelović's ascent to power in 1490, the central authorities considerably weakened and the Ottoman incursions and devastation intensified. Prince Bernardin, Stjepan's son, left almost completely destroyed Modruš in 1524 and moved its seat to Ogulin, a town which had shortly before been renovated and enlarged. It was the beginning of the end. Ever since then Modruš has not succeeded in regaining the significance and role it had in the late middle ages.

Key words: Stjepan Frankapan, Bernardin Frankapan, Modruš, Matthias Corvinus, the royal family of Jagelović, Ogulin